

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-25>

**REGULATORY AND LEGAL SUPPORT
FOR THE MANUFACTURING AND USE OF UNMANNED
SYSTEMS FOR COMMERCIAL PURPOSES**

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА
ТА ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ СИСТЕМ
В КОМЕРЦІЙНИХ ЦІЛЯХ**

Pohurelskyi A. S.

*Postgraduate Student
State organization "V. Mamutov
Institute of Economic and Legal
Research of the National Academy
of Sciences of Ukraine"
Kyiv, Ukraine*

Погурельський А. С.

*аспірант
Державна установа «Інституту
економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова Національної
академії наук України»
м. Київ, Україна*

Частка присутності безпілотних систем (безпілотників) у світовій економіці та повсякденному житті людини з кожним роком збільшується [1]. Цьому сприяє поява нових матеріалів, що знижують собівартість виробництва, розвиток інерціальних систем позиціонування, розвиток ІТ індустрії, поява штучного інтелекту.

Існує багато підходів до класифікації безпілотних систем в залежності від особливості будови, ваги, радіусу дії, автономності, сфери застосування, робочого простору [2].

Доречно узагальнити поділ у залежності від простору, в якому виконує основні свої функції безпілотна система, на безпілотні системи повітряного, наземного та водного функціонування.

Терміни «Безпілотна водна система», «безпілотна наземна система» та «безпілотна авіаційна система», з огляду на основний алгоритм їх роботи, можна визначити як комплекс, що в загальному вигляді складається з трьох основних компонентів: безпілотного апарату, станції керування або спостереження під управлінням оператора та відповідного набору програмного забезпечення, що дозволяє здійснювати таке управління.

Швидка інтеграція новітніх розробок приносить нові виклики на які необхідно дати швидкі відповіді [3]. Дослідження, прогнозування і оперативне нормативно-правове забезпечення виробництва і використання безпілотних систем в комерційних цілях, дасть змогу отримати максимальний економічний ефект з мінімізацією негативного впливу. Національні законодавства розвинених країн світу, а також України,

приділяють найбільшу увагу регулюванню використання безпілотних авіаційних систем та ризикам, що несуть ці системи безпеці авіаційних польотів цивільної авіації та національній безпеці загалом [4]. Натомість, наземні та морські безпілотні системи, що вже використовуються в логістиці, сільському господарстві, будівництві та ін. [5], та частка яких буде стрімко рости в найближче десятиріччя, не має достатньої уваги законотворців.

Ризики, що потребують нормативно-правового регулювання:

- Порушення основоположного права людини на приватність, ризик крадіжки комерційної таємниці та прав інтелектуальної власності.

- Порушення безпеки та аварії, що призводять до матеріальних збитків спричинених майну та здоров'ю людини, шкоди природному середовищу та запобігання уникненню відповідальності.

- Вплив на самопочуття та здоров'я людини, навколишнє природне середовище.

- Інтенсивний розвиток засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ), зменшення їх собівартості, а отже і неконтрольоване розповсюдження, може призвести до додаткових ризиків втрати як обладнання безпілотної системи так і збиткам під час аварій.

- Декарбонізація у виробництві безпілотних систем.

Можливий негативний вплив від залучення безпілотних систем у виробничі процеси:

- Використання безпілотних автоматизованих систем для комерційної діяльності може змінити те, як люди працюють і взаємодіють один з одним, що призведе до соціальних і культурних наслідків, які можуть бути неочевидними.

- Автоматизація та використання безпілотних систем може призвести до втрати робочих місць у деяких секторах економіки, що викликає питання соціальної справедливості.

- Швидка інтеграція безпілотних систем у виробничі процеси може призвести до суттєвих змін в розподілі робочих місць.

- Рівень шуму, який генерують безпілотні літальні апарати, при польоті на невеликих висотах, може створювати потенційні незручності для людей та тварин поблизу, впливаючи на їх самопочуття.

- Часткова чи повна передача автоматизованої безпілотної системи під управління штучному інтелекту (ШІ) може призвести до появи нових проблем етики та моралі.

Отже, для запобігання ризикам і нівелюванням негативного впливу, викликаним швидким темпом інтегруванням безпілотних

автоматизованих систем у суспільно-виробниче життя, необхідним вбачається удосконалення існуючої, і розробка принципово нової нормативно-правової бази.

Своєчасність і ефективність рішень щодо нормативно-правового регулювання залежить від швидкості комунікації між виробниками безпілотних систем, комерційними користувачами, науковцями, природоохоронним та громадським секторами. Комерційний ринок безпілотних систем потребує створення єдиної національної структури (державної служби), покликаної врахувати інтереси учасників ринку, уніфікувати законодавство та забезпечити контроль та відповідальність.

Література:

1. Northeast ortheast agricultural/biological engineering conference 2024. URL: <https://farmfleet.io/farmfleet-shares-experience-in-implementing-innovative-agricultural-technologies-at-a-conference-in-the-us> (дата звернення: 07.08.2024).
2. Микийчук М. М., Зіганшин Н. С. Метрологічне забезпечення моніторингу з використанням безпілотних літальних апаратів. *Вимірвальна техніка та метрологія*. 2018. Т. 79. Вип. 4. С. 51–52.
3. Atoyebi J. V. The Legal and Ethical Considerations of Using Drones for Commercial Purposes: SAN FCI Arb. 2024. (U.K). URL: <https://omaplex.com.ng/the-legal-and-ethical-considerations-of-using-drones-for-commercial-purposes> (дата звернення: 14.07.2024).
4. Слободська І. А., Юхимович М. І. Правове регулювання використання безпілотних літальних апаратів у цивільній авіації України. *Юридичний вісник*. 2022. 4(65). С. 30–35.
5. PwC | Drone Powered Solutions: Strategic Insights for Thriving in the Unmanned Traffic Management Ecosystem. 2024. URL: https://www.pwc.com/c1/en/pdf-nf/PwC_DPS_Global_UTM_Report.pdf (дата звернення: 14.07.2024).